

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۳ دی ماه ۱۳۲۳ *

فهرست مطالب :

- ۱ - مذاکره راجع بصورت مجلس و ورود در دستور
- ۲ - تشکیل جلسه بریاست آقای دکتر معظمی نایب رئیس
- ۳ - مذاکره در دستور
- ۴ - مذاکره در گزارش کمیسیون قوانین دارائی راجع بالقاه اختیارات رئیس کل دارائی
- ۵ - موقع ودستور جلسه بعد - ختم جلسه

جلسه نیمساعت قبل از ظهر بریاست آقای ملک مدنی (نایب رئیس) تشکیل گردید
صورت مجلس روز سه شنبه ۲۸ آذرماه را آقای طوسی (منشی) قرائت نمودند ***

- ۱- مذاکره راجع بصورت مجلس و ورود در دستور [نایب رئیس - آقای یمن اسفندیاری]
 یمن اسفندیاری - آقای طهرانی چند روز است مریض هستند و در مریضخانه عمل کرده اند و بیرون نمی آیند اینست که استدعا میکنم ایشان را غایب با اجازه محسوب دارند و یکی هم میخواستم از مقام ریاست تقاضا کنم که سؤالی از آقای وزیر کشور شده است راجع بموضوع شاهی و مازندران زودتر تشریف بیاورند جواب بدهند.
 نایب رئیس - راجع به آقای تهرانی اصلاح میشود و در قسمت دوم هم به آقای وزیر کشور اطلاع داده میشود.
 آقای فداکار
 فداکار - بنده را در یکی از این جلسات غایب بی اجازه

*** عین مذاکرات مشروح هشتاد و چهارمین جلسه از چهاردهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

*** اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین جلسه سه شنبه ۲۸ آذر ماه

- غائبین با اجازه - آقایان : خلیل دشتی - نراقی - امیر ابراهیمی - هاشمی - منصف - دکتر رادمنش - بهبهانی - تهرانى .
 غائبین بی اجازه - آقایان : افخمی - ذوالقدر - کیوی - نقابت - اخوان - شکفتائی - آصف - تولیت - تیمور تماش - سلطانی - دکتر معاون - سید ضیاء الدین - فداکار - ساسان - عباس مسعودی - معذل - رفیعی - ایرج اسکندری - مهندس پناهی - او انسیان - پور رضا .
 دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : تربتی - مصمص - عدل - دکتر کیان - مراد اریه .
 غائبین جلسه پنجشنبه ۳۰ آذر ماه

- غائبین با اجازه - آقایان : نراقی - امیر ابراهیمی - مقدم - منصف - دهستانی - دکتر رادمنش .
 غائبین بی اجازه - آقایان : خلیل دشتی - مظفرزاده - ذوالقدر - نقابت - اخوان - کفائی - آصف - مصمص - تولیت - تیمور تماش - فرود - پور شهری - سلطانی - دکتر معاون - سید ضیاء الدین - اکبر - ساسان - گنابادی - تهرانى - معذل - رفیعی - ایرج اسکندری - مهندس پناهی - دکتر کیان - او انسیان - پور رضا .
 دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : قناد تربتی - هشمتی - عدل - اریه - قشقائی

نوشته اند در صورتیکه بنده بوده ام و اشتباه شده است.

نایب رئیس - اصلاح میشود. آقای صدر قاضی.

صدر قاضی - عرض کنم بنده امروز راجع به فرهنگ مهاباد مطالبی عرض کردم مربوط بسال آینده نبود درامسال يك اعتباری برای تأسیس يك دارالتربیه برای اولاد عشایر مهاباد و يك دانشسرای شبانه روزی در بودجه گذاشته شده ولی بواسطه عدم تصویب بودجه وزارت فرهنگ با اینکه سه ماه ازسال تحصیلی میگذرد هنوزحواله پرداخت آنرا به محل نداده اند خواستم عرض کنم که این بودجه را حواله بدهند که این دانشسرای مقدماتی و دارالتربیه را دائر بکنند و اینکه بنده پریروز عرض کردم منظورم این بود که آقای وزیر فرهنگ باین موضوع توجهی بفرمایند که زودتر اینها درست بشود ولی در صورت مجلس طور دیگری نوشته شده است نوشته شده است که راجع به بیان صدر قاضی جناب آقای نخست وزیر اظهار نمودند که سال دیگر اقدام میشود در صورتیکه اشتباه است در بودجه منظور شده است فقط خواستم استدعا کنم که این را اصلاح بفرمایند.

نایب رئیس - اصلاح میشود در صورت جلسه دیگر نظری نیست؟ (گفته شد - خیر).

جمعی از نمایندگان - عده کافی برای رأی نیست.

محمد طباطبائی - رأی بصورت جلسه باشد برای بعد.
نایب رئیس - صورت جلسه باید بدو تصویب بشود بعد وارد مذاکره بشویم (امینی - بماند در جلسه بعد بخوانند و رأی بگیرند) برخلاف نظامنامه و سابقه است حالا بسته است بنظر مجلس. آقای مجد ضیائی

مجد ضیائی - در این ماده صد و سیم نظامنامه نوشته: صورت مجلس هر جلسه را یکی از منشیان در ابتدای مذاکرات جلسه بعد قرائت میکند و صورت مزبوره پس از قبول مجلس .. اینجا متذکر میشود که باید رأی گرفته شود.

نایب رئیس - آقای طباطبائی

طباطبائی - بنظر من وقت مجلس را اینطور ضایع نکنید

تصویب صورت مجلس يك فرمالیته بیشتر نیست میخوانند اخذ رأی هم نمیشود همینطور گفته میشود که صورت جلسه تصویب شد این عمل شد یعنی صورت جلسه را خوانند اگر امروز اکثریت پیدا کردیم در پایان جلسه رأی میگیریم اگر اکثریت نشد مانعی ندارد در جلسه آینده این کار را میکنیم و بعلاوه برای اینکه فاصله نشود چون اینطور شده است ممکن است جلسه را بعنوان تنفس تلقی کنیم.

نایب رئیس - آقای هاشمی

هاشمی - تنفس معنی ندارد بنده اصراری ندارم که صورت مجلس حالا تصویب شود یا جلسه بعد ولی چیزی که کمال لزوم را دارد وجود اکثریت است در مجلس اگر اکثریتی نباشد عمل لغوی است آمدن به مجلس و هیچ کاری نکردن، مجلس که برای مذاکره تشکیل نمیشود

نایب رئیس - آقای دکتر عبده

دکتر عبده - عرض کنم بنظر بنده ما خیلی کار نمیکنیم و بایستی بیش از این کار بکنیم و بهانه هم برای تعطیل کار نباید فراهم کنیم مملکت کارهای مهمی در پیش دارد و باید در این مجلس انجام بشود و اینکه فرمودند که سابقه ندارد بنده عرض میکنم که سابقه نسبت بصورت مجلس نیست ولی نسبت به پیشنهادها هست و همینطور راجع به اعتبارنامهها، راجع به پیشنهادها خوانده میشود مذاکره میشود بعد چون عده کافی نبود در جلسه بعد رأی گرفته میشود بنظر بنده هر سابقه و هر ابتکاری که کار را تعطیل نکند و موجب پیشرفت کار بشود این سابقه و این ابتکار را باید پیروی بکنیم و بنظر بنده برای پیشرفت کار باید الآن به مذاکرات ادامه بدهیم و مانعی ندارد که صورت مجلس را بعد رأی بگیریم برای اینکه عده برای مذاکرات کافی است و دولت هم احتیاج دارد باین موضوعات و البته باید زودتر حل بشود.

نایب رئیس - آقای فاطمی

فاطمی - بنده با تصدیق فرمایش آقای دکتر که البته باید بیشتر کار بکنیم و اینها بجای خودش صحیح است دلیلش هم این است که بنده خودم آمدهام اینجا ولی يك

مطلبی را باید عرض کنم وقتی که میگویند عده برای مذاکرات کافی هست این در وقتی است که اول مجلس عده برای رأی کافی باشد یعنی رئیس بدانند که وقتی می آید این ۸۵ نفر در مجلس حاضر هستند و هفت نفرشان رفته اند بیرون این مانعی ندارد ولی اگر اینطور نباشد یعنی عده بقدر کافی در مجلس نمانده باشد هیچ موضوعی در مجلس نمیتواند مطرح بشود و این نص صریح نظامنامه است.

محمد طباطبائی - در نظامنامه هیچ همچو چیزی

نیست آقا.

نایب رئیس - اشکالی که هست این است که الآن اختلاف شده و ما نمیتوانیم رأی بگیریم الآن يك دسته می میگویند برای رأی بصورت مجلس باید اکثریت باشد و عده ای مخالفند و باید برای مجلس موکول شود وقتی مجلس اکثریت ندارد رئیس مجلس نمیتواند رأی بگیرد. آقای دکتر اعتبار **دکتر اعتبار** - بنده فکر میکنم که کارهای ضروری ما باندازمای زیاد است که اگر يك کمی از تشریفات بکاهیم بد نیست پس اشکالی ندارد اگر امروز صورت مجلس تصویب نشود چیزی که مورد بحث بود لایحه اختیارات دکتر میلیسپو بود برای این لایحه موافق و مخالف باندازمای اسم نوشته شده است که اگر امروز بحث کنیم بکفداری وقت میتوانیم پیدا کنیم برای اینکه در جلسه های دیگر رأی گرفته شود چون در يك جلسه حتماً این کار تمام نمیشود اجازه بفرمائید این قسمتهای مقدماتی امروز تمام بشود و ما هم بید خود نیامده باشیم اینجا و کار نکرده بیرون برویم.

نایب رئیس - آقای دکتر اعتبار يك نظری اظهار کردند که من اینجا نشسته ام و از طرف آقایان مجلس را اداره میکنم مطابق آئین نامه مجلس وظیفه ای است که باید طبق آن عمل بکنم خود رئیس مجلس شخصاً هر کس باشد نمیتواند از خودش انشاء آئین نامه بکند مطابق آئین نامه باید عمل بکنند الآن ما بر خوردیم باین مشکل که يك عده از آقایان طرفدار این هستند که صورت جلسه بدون بودن اکثریت کامل در مجلس تصویب بشود و يك دسته بر خلاف این

هستند این تعیین تکلیفش باید در يك جلسه که مجلس اکثریت داشته باشد بشود بنده که نمیتوانم برخلاف آئین نامه عمل بکنم اکثریت هم که نداریم تکلیف این را معلوم کند. پیشنهادی آقای دکتر مصدق فرمودند اجازه بفرمائید قرائت بشود دوسه نفر هم از آقایان اجازه خواسته اند:

پیشنهاد میکنم اسامی اشخاصی که دو جلسه است مجلس شورای ملی را از اجرای وظایف آن باز داشته اند قرائت بشود.

دکتر مصدق - اجازه بفرمائید توضیح بدهم.

نایب رئیس - بفرمائید

دکتر مصدق - همه میدانند که وضع امروز مملکت به يك صورتی در آمده است که بکروز نبایستی مجلس شورای ملی از انجام وظیفه غفلت کند (صحیح است) بنده بتمام عقیده با آن اشخاصی که بار خود را بسته اند و میخواهند اگر يك روزی يك وضعیاتی در این مملکت پیش بیاید از این مرکز نقل مکان بکنند مخالفم (صحیح است) من باینک و بد این مردم موافقم با عزا و عروسی همه شرکت دارم، با مصیبت همه شرکت دارم، من در این شهر میمانم و با همه شرکت میکنم و هیچوقت از اینجا بخارج نمیروم (نمایندگان شما تنها نیستید همه هستیم) باشید همه باشید، هر کس هواخواه استقلال این مملکت است باید در این مرکز بماند و باید انجام وظیفه بکند و کار مملکت را بروزی نکشاند که يك همچو روزی پیش بیاید. بنده کاملاً مخالف هستم که آقایان با يك لایحه ای که مخالف هستند در مجلس حاضر نشوند و کار مملکت را بیک روزهای بدی بکشانند این است که استدعا میکنم اسامی آقایانی که در این جلسه و در جلسه پیش حاضر نشده اند و مجلس را از انجام وظیفه باز داشته اند قرائت بشود (صحیح است).

نایب رئیس - عده ای از آقایان اجازه خواسته اند که مذاکره بکنند.

محمد طباطبائی - بنده با این پیشنهاد مخالفم

دکتر عبده - اجازه بفرمائید بنده اصل هجتم قانون

اساسی را راجع به تعداد حضار بخوانم.

نایب رئیس - اگر بناهست صحبت بشود نوبت آقای دهستانی است.

سید پیور - با این پیشنهاد آقای دکتر مصدق یکمده مخالف هستند.

محمد طباطبائی - بنده مخالفم باید صحبت کنم.

نایب رئیس - مطرح نیست آقای

امینی - اگر موافقتد بخوانند اساسی را اگر نه بگذارید همه صحبت بکنند.

نایب رئیس - آقای طباطبائی.

محمد طباطبائی - عرض کنم این پیشنهادم مثل همه

پیشنهادات است صورت جلسه که خوانده میشود هر کس که غایب است خوانده میشود با این صحبت ها هم که

میخواهید وقت مجلس را تمام کنید که وارد مطالب نشویم اگر آقای ملک مدنی خودشان مخالف نیستند در اینسکه

مجلس وارد صحبت بشود یکقدری اشکال کمتر بکنند و از آقای

آقای محمد السلطنه هم تمنی میکنم مخالفت نکنند (فاطمی باچه؟) با اینسکه صورت مجلس لازم نیست رأی بگیرند (فاطمی

قانونی نیست آقا) قانونی است آقا صورت جلسه را عرض کردم یک دفعه خوانده میشود یک مرتبه رئیس اعلام

خواهد کرد که تصویب شد در آخر جلسه هم ممکن است و سابقه هم دارد چند مرتبه هم در مجلس اکثریت

بود اعلام رأی در آخر جلسه شد و به این بهانه و این دست آویز نمیشود کار این مملکت را همینطور معطل

کرد و یک عده را اینجا واقفاً وقتشان را تلف کرد دیروز آمدیم نگذاشتند جلسه تشکیل شود امروز آمدیم نگذاشتند

تشکیل شود (فاطمی - با گئی هستند؟) با سر کار نیستیم با آن کشانی هستم سکه نمیکذارند مجلس وارد کار شود

امروز هم با آقای رئیس خارج از جلسه عرض کردم موافقت کرده و این موضوع در هیئت رئیسه هم مذاکره شده و این

نظر را تصویب کردند که عده برای مذاکره موقعی کافی است که اکثریت باشد و حالانکه مجلس عده اش کافی است

آقایین اجازه بفرمائید که وارد مذاکره بشویم و این

مطالبی که مربوط بد کتر میلسپوست در يك جلسه که خاتمه پیدا نمیکند ، عده زیادی موافق و مخالف اسم نوشته اند

(قریب سی چهل نفر) این مذاکرات چند جلسه طول خواهد کشید و اگر آقایان موافقت کنند که از امروز شروع

کنیم بحرف زدن چه عیب دارد و آقای دکتر مصدق هم پیشنهادشان قابل طرح نیست برای اینسکه نمیشود رأی

گرفت و مخالفی هم ندارد و اساسی آقایانی هم که غائب هستند در صورت مجلس خوانده میشود اجازه بفرمائید که وارد

مذاکره بشویم .

دکتر عبده - بنده اخطار نظامنامه ای دارم .

نایب رئیس - بفرمائید .

دکتر عبده - عرض میکنم مطابق اصل صدم آئین نامه داخلی مجلس راجع بمذاکرات مواعده کافی برای گرفتن رأی

موافق اصل هفتم قانون اساسی است ، اصل هفتم هم سکه خوب بختانه فارسی است بنده میخوانم .

(در این موقع اصل هفتم قانون اساسی را بشرح زیر قرائت نمودند)

در موقع شروع بمذاکره باید اقلاً دو نلث از اعضای مجلس حاضر باشند و هنگام تحصیل رأی سه ربع از اعضاء

باید حاضر بوده و اکثریت آراء وقتی حاصل میشود که بیش از نصف حضار مجلس رأی بدهند . لهذا مطابق اصل

هفتم قانون اساسی برای مذاکره دو نلث از اعضاء مجلس حاضر باشند کافی است و این هم فارسی است و غیر از این هم

چیز دیگری نمیتوان فهمید و بنده این را نمیدانم که آقای فاطمی چگونه استنباط کرده اند و برای مذاکره چه ماده ای

در نظر دارند کسه کافی باشد بنده این را نمیدانم . (همه نمایندگان کان) (زننگ رئیس)

نایب رئیس - این ماده تفسیر شده است سابقه تفسیرش هم در مجلس شورای ملی است بردارید بیاورید اینجا که

برای آقای دکتر بخوانند ، این قضیه در سابق مورد بحث واقع شده و دلیلش هم این است که عرض میکنم و چون

آقای طباطبائی بیانی کردند بنده ناچارم جواب بدهم

خودتان اگر از اعضاء خارج نشوید هر وقت که بنده اینجا آمده ام از جنبه بی طرفی خارج نشدم و هیچوقت نظر شخصی ندارم و این عمل را برخلاف وجدان خود میدانم علت

اینسکه میفرمائید اشخاص حاضر نشده اند آقای دکتر مصدق هم که در این موضوع پیشنهاد کرده اند لازم است این را عرض کنم که این حق را برای وکلای مجلس قائل

شده اند و در این اوقات هم چند دفعه واقع شده آقا این يك حقی است که اشخاص ازین استفاده کرده لید و نوی مجلس

نیامده اند میفرمائید من که این چند مجلس را ادارو میکنم برخلاف آئین نامه عمل کنم و یا این حق را از آنها سلب

کنم ؟ این چه کاری است این يك امر اساسی بوده است ده دفعه هم اتفاق افتاده يك حقی است برای اقلیت و برای

هر کس که فکری میکند در مجلس ۱۴ هم شده است این کار و بموقع اجرا گذارده شده چرا يك امر واضحی را اشکال

میفرمائید در آئین نامه که منعی ندارد حالا تفسیر اصل هفتم خوانده میشود که آقای دکتر بدانند مناط حضار در مرکز

است نه در مجلس (در این موقع تفسیر اصل هفتم قانون اساسی بشرح زیر قرائت گردید)

تفسیر اصل هفتم قانون اساسی مصوبه جلسه شنبه هفتم جمادی الاولی مطابق ۱۶ ثور ۱۳۲۹ . ماده اول - مراد از

دو نلث اعضاء مجلس و سه ربع که در اصل هفتم قانون اساسی مسطور است دو نلث و سه ربع اعضاء حضاره در مرکز

است در صورتیکه عده حاضرین در مرکز باندازه باشد که قانوناً مجلس بتواند تشکیل شود .

ماده دوم - مراد از عبارت آخر ماده هفتم قانون اساسی اکثریت آراء وقتی حاصل میشود که بیش از نصف حضار

مجلس رأی بدهند این است که رد یا قبول مطلب مطرح شده وقتی حاصل میشود که بیش از نصف حضار به رد یا قبول آن

مطلب رأی بدهند .

دکتر عبده - اجازه میفرمائید؟

شریعت زاده - اجازه میفرمائید؟

دشتی - اجازه میفرمائید؟

نایب رئیس - آقای دشتی بفرمائید .

شریعت زاده - بنده مقدم هستم . (دشتی بفرمائید آقا)

نایب رئیس - آقای شریعت زاده بفرمائید .

شریعت زاده - بنظر بنده ما بایستی از اصولی که داریم پیروی کنیم بر طبق صریح قانون اساسی و صریح نظامنامه

يك عده معینی که کافی بود برای مذاکره مذاکره بجایز است . (صحیح است) بنابراین بتصور آقایان که صورت جلسه را

نمیتوان تصویب کرد این هم مانعی نیست چون برای تصویب صورت جلسه عده معینی لازم است و آقایان هم حاضر نیستند

اگر تصویب آن بتأخیر بیفتد مذاکره مجاز است مانعی ندارد این تشریفات هم بعد بعمل بیاید .

یکی از نمایندگان - هیچ جای نظامنامه نوشته نشده

دشتی - اجازه میفرمائید؟

نایب رئیس - بفرمائید .

دشتی - بنده هم خیال میکنم که مایخود اشکال تراشی میکنیم این مطالبی را که آقای شریعت زاده اظهار کردند

کاملاً صحیح است (اردلان - بسیار صحیح است) ... و این هم مکرراً اتفاق افتاده است که مجلس از اکثریت افتاده و رأی

گرفتن بيك ماده را هم مو کول ببعده کرده اند مو کول بيك جلسه دیگر کرده اند و مذاکره در ماده بعدی شده است برای

اینسکه وقت تلف نشود در ماده بعد مذاکره کرده اند و بعد رأی گرفته اند این نکته را که فاطمی بیان فرمودند که حتماً عده

برای رأی باید باشد که اکثریت بشود این تفسیر نیست در این مجلس در این سالون جلسه باید عده برای مذاکره کافی باشد

وقتی هم که کافی شد ما میتوانیم وارد مذاکره بشویم و آن قسمتی که آقای طباطبائی اظهار کردند بنظر من کاملاً

منطقی است زیرا که این لایحه که راجع بلغو اختیارات دکتر میلسپوست است عده موافق و مخالف اجازه گرفته اند و

دو سه جلسه طول خواهد کشید برای اینسکه سی نفر اجازه گرفته اند و همه هم صحبت مفصل خواهند کرد بنظر من بهتر

است که آقایان موافقت بفرمایند که این موضوع مطرح شود و آن نظر اصلی را که ما داریم اصلاح شود و برای مذاکره

گزارش کمیسیون فرصت داشته باشیم که آنرا اصلاح کنیم و بعضی مجلس برسانیم پس بنابراین آقایان موافقت بفرمایند مذاکرات در این باب از همین الآن شروع شود تا وقت داشته داشته باشیم برای مذاکره و شاید در جلسه های بعدی ما بتوانیم آن نظر اصلی را اظهار بکنیم. (صحیح است)

جمعی از نمایندگان - مخالفی نیست آقای

دهستانی - اجازه میفرمائید؟

نایب رئیس - بفرمائید.

دهستانی - عرض کنم امروز می بینم عملی واقع شده است که ممکن است در آتی این امر سابقه و اسباب زحمت برای کارهای پارلمانی فراهم کند و موضوع در این است که اکثریت نیست و میخواهید صورت مجلس را تصویب بکنید.

سید محمد طباطبائی - صورت مجلس را نمی خواهیم

تصویب کنیم

دهستانی - اگر ما این رویه را رسمی بکنیم ممکن است ۵ نفر بنشینند و تصویب یک صورت جلسه را بکنند و همان طور که آقای دشتی فرمودند مشغول مذاکره بشویم نهایت این جلسه هم مثل سایر جلسات تنفس داده شود نه اینکه تصویب صورت مجلس شده باشد

یمین اسفندیاری - خلاصه باید جلسه تعطیل شود

نایب رئیس - خوب نظر مجلس چیست هیچ مخالفی ندارد

عمل کنیم؟

دکتر اعتبار - اجازه میفرمائید؟

نایب رئیس - بفرمائید.

دکتر اعتبار - بنده تصور میکنم که در لغو علیه موضوع بقدر کافی صحبت شده است حالا جناب آقای رئیس هم بایستی تصمیم بگیرند اگر واقعا نظر حضرت عالی این است که نباید صورت مجلس تصویب شود و ما برویم بیرون ماهم میرویم بیرون و اگر خیر همانطوری که اکثریت اظهار میگرداند اشکالی نیست و میشود مذاکراتی کرد پس باید وقت زائل نکنیم و وارد دستور بشویم.

نایب رئیس - پیشنهاد آقای هاشمی قرائت میشود:

بنده پیشنهاد میکنم وارد دستور بشویم.

کرده اند بنده باید کاری کنم که هم کار در مجلس انجام شده باشد و هم یک سابقه بدی هم گذاشته نشود ولی در این حال انجام وظیفه باشد، اگر آقایان اجازه بفرمایند لایحه ای که از کمیسیون قوانین دارائی رسیده است و مانعی ندارد مطرح شود (صحیح است)

سیف پور - بنده مخالفم.

نایب رئیس - بفرمائید.

سیف پور - عرض میکنم دستور را قبلا قرائت فرمودید موضوع بودجه است و بنده با گزارش کمیسیون قوانین دارائی مخالف هستم و عرض میکنم باید بودجه مطرح شود.

مهندس فریور - اجازه میفرمائید؟

نایب رئیس - بفرمائید.

مهندس فریور - عرض میکنم که لایحه بودجه دفعه پیش مطرح شد و به پیشنهاد آقای دشتی سه ماده اش جدا شد بصورت طرح جدا گانه تصویب شد و رفت پی کارش و بقیه اش رفت به کمیسیون و ماند و از دستور خارج شد و اگر می خواهید بهانه گیری کنید بلند شویم برویم اگر میخواهیم بهانه بگیریم اشکالی ندارد ممکن است چند نفر اجازه نطق قبل از دستور بخواهند که آنوقت نشود رأی گرفت و الا آن لایحه که دو سه ماده اش جدا شد و تصویب شد مطرح شدن بقیه آن موردی ندارد اگر میخواهیم کار کنیم الان گزارش کمیسیون دارائی را مطرح کنید و صحبت کنید.

مجد ضیائی - بنده اخطار نظامنامه ای دارم راجع به ماده ۱۱۵ که میگوید میشود دستور جلسه را عوض کرد

نایب رئیس - بفرمائید

مجد ضیائی - آخر ماده ۱۱۵ میگوید: مجلس در هر موقعی که لازم بداند میتواند دستور خود را تغییر دهد

مذاکره در گزارش کمیسیون قوانین دارائی راجع بالغاء اختیارات اقتصادی رئیس کل دارائی

نایب رئیس - اگر آقایان موافقت میفرمایند گزارش کمیسیون قوانین دارائی مطرح شود (صحیح است)

گزارش کمیسیون قرائت میشود:

گزارش از کمیسیون قوانین دارائی بمجلس شورای ملی لایحه شماره ۱۶۲۵۷ دولت در خصوص لغو اختیارات اقتصادی دکتر میلیسیو رئیس کل دارائی مصوب ۱۳ اردی بهشت ماه ۱۳۲۲ در جلسات عدیده کمیسیون دارائی با حضور آقای نخست وزیر مطرح و مورد شور و مذاکره قرار گرفت. در بحث مفصلی که بمیان آمد عقیده اکثریت اعضا کمیسیون بر آن بود که چون:

بقاء اختیارات مورد بحث برای آقای رئیس کل دارائی که در مقابل مجلس شورای ملی مسئولیت ندارد با اصل مسئولیت وزیران در مقابل هیئت مقننه که یکی از اصول مهمه قوانین اساسی است مطابقت ندارد و از این اختیارات پیشرفتی که در امور اقتصادی مورد نظر بود حاصل نشده است و ناخوردندگی عمومی از بی ترتیبی در امر جیره بندی و توزیع کالاهای مورد احتیاج باعث نگرانی است، و در تثبیت قیمت ها و تنزل هزینه زندگی توفیق کافی حاصل نشده است، و تساهل در امر واردات سهمیه ایران که از طرف کمیته خاورمیانه تعیین شده باعث زیان دولت و عسرت زندگی ملت شده است، و نداشتن نقشه های اقتصادی و کشاورزی کارخانه جات ایران را دچار ورشکستگی و امور کشاورزی را مختل ساخته است و غیره.

و نظر باینکه قسمت اعظم اشکالات موجوده ناشی از تراکم کارهای متنوع و متعددی است که حسن اداره کلبه آنها اصولاً از توانائی یک فرد خارج است و ادامه این وضع ممکن است اختلال بیشتری در امور مالی کشور (که آقای دکتر میلیسیو برای اداره آن استخدام شده اند) ایجاد نماید، ماده واحده زیر با کثرت ۱۵ نفر از ۱۶ نفر عده حاضر در کمیسیون تصویب و اینک گزارش آن برای تصویب بمجلس شورای ملی تقدیم میشود.

ماده واحده - قانون اختیارات دکتر میلیسیو رئیس کل دارائی مصوب ۱۳ اردی بهشت ماه ۱۳۲۲ بمجلس شورای ملی تصویب این قانون سلب و اختیارات مذکور در آن قانون به آقای مرتضی بیات نخست وزیر فعلی واگذار میشود که

آنها را با همکاری هیئتی مرکب از چهار تن اشخاص صالح و بصیر که با موافقت هیئت وزیران انتخاب خواهد نمود اعمال کند.

آقای مرتضی بیات مجاز است کلیه ادازات و دستگاههای اقتصادی را که طبق اختیارات قانونی ۱۳ اردی بهشت ۱۳۲۲ تأسیس گردیده یا قبلاً موجود داشته و همچنین اداراتی را که در موقع اجرای آن قانون از سایر وزارتخانه ها به وزارت دازائی منتقل شده و کلیه انحصارها و مؤسساتی را که با سرمایه دولت اداره میشود با اثابیه و کارمندان و اعتباراتی که برای آنها منظور شده تحت نظر و اداره خود قرار دهد و از تشکیلات فوق آنچه را صلاح بداند بصورت مستقل دستگاهداری یا وزارتخانه های دیگر منتقل و یا منحل کند و قسمتی را بدستگاههایی که بصورت بازار کانی اداره میشود واگذار نماید و برای آنها شخصیت مالی و حقوقی قائل گردد و نیز اجازه دارد آیین نامه هایی را که تا کنون از طرف داکتر میلیسپو صادر گردیده کلاً یا بعضاً ابقاء یا جرح و تعدیل و یا الفاء نماید.

مدت این اختیارات ۶ ماه و در ظرف ۳ ماه باید سازمان ادازات و مؤسساتی که بموقع آژمایش گذاشته برای تصویب کمیسیون قوانین دارائی مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید. **تصویب** - دولت مکلف است پس از تصویب این قانون بلادرنگ بوسیله دیوان محاسبات و سایر رسیدگی بکلیه حسابهای دستگاه اقتصادی را فراهم و نتیجه اقدامات را در ظرف ۳ ماه بفرض مجلس شورای ملی برساند.

تایید رئیس - آقای اردلان

اردلان - بنده با این لایحه ای که از طرف کمیسیون قوانین دارائی به مجلس شورای ملی تقدیم شده است مخالف هستم و بنام مخالف اجازه میخواهم که مطالبی را بفرض آقایان نمایندگان محترم برسانم البته من از اشخاصی بودم که به هیئت دولت حاضر رأی اعتماد داده ام و هنوز هم در مجلس حاضر خودم باقی هستم و مناسب این است که نسبت بلامانع که دولت بمجلس تقدیم میکند اظهار مخالفتی نکنم

میکنم که در حال حاضر مملکت ما بهیچوجه من الوجوه احتیاجی بیک کارمند خارجی ندارد و ما توانائی این را داریم که با ایرانیان دانشمند و ایرانیان درست و ایرانیان وطن پرست و ایرانیان با سابقه ای که در این مملکت موجود داریم مملکت خودمان را اداره کنیم و بهیچوجه احتیاج نداریم که در این قسمت دستی بطرف بیگانه دراز نکنیم بنده حاضر در مقابل هیئت دولت در مقابل هر کارمند خارجی که الان در مملکت خودمان در استخدام داریم ده نفر ایرانی که از حیث معلومات با آنها برابری کنند و البته چون ایرانی هستند علاقمندیشان هم باین مملکت بیشتر خواهد بود معرفی کنم باین جهت علت ندارد که ما یک عده کارمند خارجی را در مملکت خودمان نگاه داریم و خودمان را کوچک کنیم بنده در سی سال قبل که در مدرسه درس میخواندم استاد من یک مطلبی راجع بایران به بنده گفت که متجاوز از سی سال است این مطلب در گوش من صدا میکند در یک مدرسه درس میخواندیم و چند نفر شلگرد در آنجا بودند یکی از آنها بسیار ساعی و جدی و درس خوان بود که همیشه شاگرد اول بود و در کارنامه اش این عبارت نوشته شده بود که این شاگرد سرمشق برای سایر شاگردان است یک روزی استاد تاریخ و جغرافی در مدرسه گفت (که آن حرف هنوز در ذهن من هست) که در این مدرسه من چند نفر نمونه از ایرانیها می بینم که با این جدیت و علاقمندی کار میکنند میدانم چطور است که مملکت شما اینطور است . و آرزو داشتم که آن استاد از جریان امروز مجلس ما مستحضر میشد که یکی از شاگردان او از آقایان هیئت محترم دولت و از آقایان نمایندگان محترم تقاضا میکند که این شاگردان ایرانی که در خارجه اینطور درس خوانده اند و وقت و کار خودشان را برای خدمت این مملکت وقف کرده اند چرا از آنها استفاده نمیشود آوقت میروند یک اشخاصی را میآورند که معلومات آنها بهیچوجه با این ایرانیها برابری نمیکند و سرکار میگذارند و اینها را دست بسینه در مقابل آنها میگذارند . بنظر بنده این یک مطلبی است که قابل توجه

و قابل مباحثه است و باید دقت کرد که چرا ما خودمان را این جور کوچک نشان میدهیم و کسی نیست که در مقابل علم و سواد و دانش سر تعظیم فرود بیاورد و اگر این مستشارانی که از خارج آورده اند دانشمند بودند من اولین کسی بودم که با آنها سر تعظیم فرود میآوردم ولی اینها دانشمند نیستند آقا بروید بسابقه کار و معلومات آنها مراجعه کنید آوقت خواهید فهمید که آنها هیچوقت لیاقت آن را ندارند که بماراست کنند (امیر تیمور - آفرین) بنده از جناب آقای رئیس الوزراء استدعا میکنم اشخاصی که در وزارت دارائی ما بنام مستشار هستند سوابق و معلومات و تحصیلات آنها را بخوانید و بمجلس بیاورید آوقت خواهید دید که بهیچوجه سواد کافی هم ندارند (د کتر اعتبار - چرا آشپزی میدانند) چند سال قبل یک شرکت بیمه ای در طهران بود بنام شرکت فولر همین آقای ویویان در آن شرکت تحصیلدار بود و الله این جور اشخاص شایسته نیست که باسم مستشار در مملکت ما باشند حالا آن کسی که تحصیلدار بوده یا فرضاً آشپز بوده ممکن است معلومات او برای ما مجهول باشد ولی در مملکت امریکا آنها را میشناسند و میدانند آنها چکاره بوده اند آوقت به بینید یک کسی که دارای این معلومات و سابقه است حالا آمده است در مملکت ما مستشار شده است ملاحظه بفرمائید در امریکا نسبت بمملکت ما چه فکر میکنند خواهند گفت که فلان آدم که تحصیلدار بوده یا واکسی بوده یا فرضاً آشپز بوده رفته است در یک مملکتی مستشار شده است (صحیح است) آوقت آنها بیک چشم دیگری بمان نگاه میکنند (امیر تیمور - صحیح است - آفرین) اما قسمت دوم عرض بنده راجع باین است که قانون ۲۱ آبان ۱۳۲۱ تماس مستقیمی با قانون ۱۳ اردی بهشت ۱۳۲۲ دارد بنابراین اینکه کمیسیون محترم دارائی گزارش داده است که مابین این قانون ۱۳ اردی بهشت را لغو کنیم ولی قانون ۲۱ آبان را نگاهداریم بنظر بنده یک کار عبث و بیحاصلی است که بهیچوجه برای این مملکت نتیجه ندارد و بعد از یک مدتی ما باید دوباره این مسئله را در مجلس شورای ملی مطرح کنیم و خودمان را توی زحمت

بیندازیم (تهرانچی - آنرا هم لغو می کنیم) پس آقایان موافقت بفرمایند در این خصوص بحث و صحبت شود. بنده يك مثلی خدمت آقایان عرض میکنم که مطلب خوب روشن شود شما يك مدیر بانکی را تصور بفرمائید که يك تاجری بیاید و باو بگوید که صد هزار تومان پول بمن بده و سه ماه دیگر که وعده برات است پول را بشما میدهم هر مدیر بانک یا آدم معمولی میتواند بفهمد و تشخیص بدهد که حالا آیا باین تاجر قرض دادن صلاح است یا صلاح نیست این يك کار آسانی است که باوضع فعلی او تطبیق کند و بفهمد که باید باین شخص پول قرض داد یا نداد ولی بنظر بنده اگر يك مدیر کلی اینطور نگاه کند طولی نخواهد کشید که ورشکست میشود مدیر بانک آن شخصی است که در نظر بگیرد آن روزی که وعده آن برات میرسد وضعیت آن تاجر در آن روز چه خواهد بود و حالا ما يك جوری و باری بهر جهت قانون ۱۳ اردیبهشت را لغو میکنیم ولی قانون ۲۱ آبان را نگاه میداریم ولی بعد از پنج شش ماه دیگر همین وضعیت امروز و همین چیزها برای ما تجدید میشود و ما اگر مدیر هستیم باید از حالا وضعیت آن روز را در نظر بگیریم و باید برای آن روز از حالا فکر کنیم و حالا اجازه بفرمائید بنده یکی دو ماده از قانون ۲۱ آبان ۱۳۲۱ را که نوشته ام برای آقایان بخوانم اولاً قانون ۲۱ آبان ۱۳۲۱ شانزده ماده دارد ماده ای که بسیار مهم است و بنظر بنده قابل توجه است ماده هشتم آنست اجازه بفرمائید این ماده را بخوانم که به بینیم که بالفوقانون ۱۳ اردیبهشت وقتی يك چنین ماده ای هست آیا میتوانیم کار را اداره کنیم یا خیر ماده ۸ میگوید: رئیس کل دادارائی تحت نظارت کلی (نمیگوید تحت امر وزیر دارائی) وزیر دارائی تصدی مستقیم نسبت به کلیه اداره امور دارائی خواهد داشت مشارالیه با تصویب وزیر دارائی اختیار تمام برای تهیه بودجه خواهد داشت و در صورتیکه احتیاجی به تجدید سازمان باشد با تصویب وزیر دارائی در وزارت دارائی و سایر دوائر دولتی که بستگی مستقیم با وصول محاسبات و صرف و جوه عمومی

دارند تجدید سازمان خواهد نمود و حق دارد پس از استشاره با وزیر دارائی و طبق قوانین استخدامی هر کارمند وزارت دارائی یا هر کارمندی را که با اداره مالیه وابسته باشد و بانسنگاه هائی که با سرمایه دولت اداره میشوند و کارمندان دوائر دیگری را که با وصول محاسبات و صرف و جوه عمومی بستگی مستقیم دارند بخدمت منصوب کند، ترفیع رتبه و تنزل دهد منتقل یا از خدمت معاف کند الی آخر ماده بنابر این شما این تشکیلاتی را که میخواهید بدهید و این چهار نفری را که کمیسیون دارائی پیشنهاد کرده است و هر اداره ای را که میخواهند تشکیل بدهند که با آن اداره کار کنند تماس مستقیم با صرف و جوه عمومی و اختیارات استخدامی د کمتر میلسپو دارد شما که از خارج نمیتوانید يك اشخاص جدیدی را استخدام کنید که تماس با مالیه نداشته باشد از همین رؤسای مالیه هستند و همین اشخاص هستند که در صرف و جوه عمومی بستگی دارند بنابر این شما يك کسی را که نتوانسته است يك کاری را انجام بدهد از خدمت بر میدارید در صورتیکه او با همین اختیارات باقی میماند و فردا ممکن است هزار جور کارشکنی بکند و بالاخره این حق قانونی برای او هست که يك ایرادی بگیرد، همین ایراد کافی است که چرخ کار را عقب بیندازد بنابر این کار بی حاصلی است حالا باید آقایان ملاحظه کنند اگر شما علاقمند هستید او را نگاهدارید با آن قانون ولی اگر اینطور که بنده تشخیص میدهم لازم نیست این قانون را هم آنآ لغو کنید والا این قانون با آن قانون تماس پیدا میکند و کار پیشرفت نمیکند و بعلاوه يك چیز هائی است که آدم نمی تواند از نظر دور کند، شما ملاحظه بفرمائید، يك نفر کارمند خارجی را آورده اید، يك همچو قوانینی را بدستش داده اید يك احترام فوق العاده ای برای او قائل هستید البته وقتی قانون ۱۳ اردیبهشت را لغو کنید او که خودش را یکنفر خیر خواه این مملکت میدانند بر میدارد يك کاغذی بمجلس شورای ملی مینویسد يك کاغذی هم باقائ وزیر دارائی مینویسد که لغو قانون ۱۳ اردیبهشت بضرر مملکت و برخلاف مصلحت مملکت است و بنظر بنده

بسیار بی جا است که اگر کسی علاقمند به مملکت باشد و علاقمند بکار خودش باشد يك همچو کاغذی که هنوز بمجلس شورای ملی نیامده و مسبق نیستیم این کاغذ چیست، روزنامه ها چطور مینویسند که نامه آقای رئیس مالیه به مجلس شورای ملی و نامه آقای رئیس دارائی بوزیر دارائی و آنرا چاپ کنند آقای وزیر دارائی که وصول این نامه را بمجلس نگفت رئیس مجلس شورای ملی هم که نگفت، نمایندگان که يك چنین نامه رسیده است و با این ترتیب این نامه چطور رفت در روز نامه ها حالا این عیب در کجا است؟ این عیب در اشخاص است؟ خیر! بنظر بنده این عیب در اشخاص نیست این اشخاص اگر بر گردند بممالک خارجه می بینید آقایان بسیار سلیم النفس، آرام، مطیع قوانین و بچه آدم، حرف شنو بسیار خوبی هستند (خنده نمایندگان) آیا آب و هوای ایران است که اینکار را میکند؟ خیر اینطور نیست، ما خودمان که در ایران هستیم چرا اینکار را نمیکنیم و اینطور نیستیم پس علت چیست؟ علت این قوانین است که اینها را این طور میکنند (صحیح است) نباید این قوانین را اینطور دست اشخاص داد، این قانون است که این کارها را میکند ما نباید این قوانین را با این اختیارات دست این اشخاص بدهیم که حالا برای لغو آن این طور فکر و خیال میکنیم و برای يك اکثریتی از صبح تا حالا می بینید چقدر جان کنديم که این اکثریت پیدا شود، بنابر این عرض می کنم که عیب در شخص نیست عیب در قانون است، این را لغو میکنیم مجلس این قانون و آن قانون را لغو میکند حالا این جا است که بنده عیب کار را گفتم راه حلش را هم عرض میکنم ممکن است که آقایان قبول کنند یا نکنند آقای نخست وزیر هم ممکن است قبول بکنند، من نظر خودم را عرض میکنم، نظر بنده بطور خلاصه این است اجازه می فرمائید بنویسد قانون ۱۳ اردیبهشت ۱۳۲۲ و همچنین قانون ۲۱ آبان ۱۳۲۱ لغو میشوند وظایف و تکالیف مقرر در قوانین فوق بهمه وزارت دارائی خواهد بود، این نظر بنده است (خنده نمایندگان) اجازه میفرمائید توضیح عرض کنم: شما يك قانون اساسی دارید

که باید آنرا محترم بشمارید، اطاعت بکنید، قانون اساسی وزیر را مسئول مجلس شورای ملی قرار داده قابل این است که هر دفعه از او سؤال کنیم استیضاح بکنیم بمحا که دعوتش بکنیم وزرای دیگر هم بموجب همان قانون اساسی مسئولیت مشترک دارند، اگر وزیر دارائی شما وزارت دارائی را خوب اداره نکرد وزیر دیگر مسئولیت مشترک دارد و باید خوب اداره کند، بنا بر این این حرف درست نیست که ما بگوئیم وزارت دارائی کارش مشکل میشود، اگر این طور باشد پس باید وزارت دارائی انگلستان اصلاً وجود خارجی نداشته باشد، زیرا در هر روز ۱۵ میلیون لیره خرج دارد و آن مجلس تشکیلاتش بقدری منظم است که کار وزیرش چندان مشکل نیست وزیر دارائی در عین اینکه روزی ۱۵ میلیون خرج را اداره میکند روز یکشنبه هم سه تفریح میرود، شما چهار نفر را میخواهید انتخاب بکنید يك اختیار اتریا بدهید دست آنها این جریان کار درست نیست بنده فردا نه می توانم سؤال کنم، نه استیضاح کنم باز دست و پای ما توی پوست گردو است، بهترین راه این است که ما این را از مجرای طبیعی خودش وارد شویم يك قسمتش را وزارت دارائی تشخیص میدهد که با وزارت کشاورزی است، اولاً شاید تشخیص داد که انحصار پنبه همان طور که بنده تشخیص میدهم مفید نیست لغو کند، اگر هم تشخیص داد که لغو این کار خوب نیست بهتر این است که آن اداره را واگذار کند، وزارت کشاورزی یا وزارت دارائی انتقال بدهد، آنجا برای خودش کار را سبک میکند، مسئولیتی که در مقابل مجلس شورای ملی و دولت دارد از بین نمیرود، هر موقعی که بخواهیم بازخواست کنیم می توانیم، ولی این فکر که اگر ما عذر این آقایان را بخواهیم ممکن است يك اشکالاتی پیش بیاید بنظر بنده این حرف بهیچوجه مورد ندارد و این رأی اجازه میخواهم برای آقایان عرض کنم، در این روزهای اخیر در رادیو يك اخباری شنیدم و در روزنامه های خارجه هم يك چیز هائی خواندم و آن این است که در اخبار خارجه در روزنامه ها نوشته شده بود که دولت انگلستان و دولت

آمریکا تصمیم دارند تجارت خارجی خودشانرا بعد از جنگ چند برابر بیش از تجارت قبل از جنگ بکنند بنا بر این اگر يك دولتی تصمیم بگیرد که تجارت خارجی خودش را زیاد کند مثل آمریکا آیا این بازار فروش لازم ندارد؟ اصلاً تمام جنگ برای همین است آنوقت کدام بازار تجارت است بهتر از مملکت ما که بیایند يك بازار تجارتي را از دست بدهند برای اینکه ما چند نفر کارمند را که لازم نداریم بگوئیم لازم نداریم؟ آقا این حرف معقول نیست هر کسی این حرف را بشما زده باور نکنید بعلاوه يك اصل اقتصادی مسلمی است که امروزه هر کسی هر بازار تجارتي را میخواهد در دست خود نگاهدارد بنیه اقتصادی آن بازار را تقویت میکند یعنی اگر میخواهد بازار تجارتي خود را زیاد کند مجبور است يك کاری کند که بنیه اقتصادی و مالی خریدار هم زیاد شود یعنی مملکت ما اگر جمعیتش ۱۵ میلیون است يك کاری بکند يك کمکهای بکند از حیث صحیه، بهداشت دوا، غذا، تاجعیتش برسد به پنجاه میلیون و تمکن مالی اگر برای هر نفری (۵۰۰) تومان است بشود (۵۰۰۰) تومان که بتواند از او خرید کند و بنظر بنده يك چنین سیاست وسیعی که در نظر دول هست چطور ممکن است برای يك کار کوچکی که مربوط به استخدام چند نفر است ما نتوانیم وضعیت آنها را اصلاح کنیم يك اشکالات سیاسی که نیست بنظر بنده این لایحه، با این طرز اصلاح نیست و استدعا میکنم از آقای وزیر دارائی که بعراض من توجه فرمایند چون

ایشان پیشنهادی که به مجلس شورای ملی داده بودند تقریباً همین نظریه ای بود که کمیسیون دارائی به مجلس داده بود و بنظر بنده اولاً از لحاظ اینکه ما مستخدم خارجی لازم نداریم ثانیاً از این لحاظ که قانون ۲۱ آبان ۱۳۲۱ با قانون ۱۳ اردیبهشت اصطکاک پیدا خواهد کرد و سوم هم راه حلی که بنده پیشنهاد کردم این است که بنده تقاضا میکنم (در این موقع یادداشتی از طرف یکی از آقایان نمایندگان بایشان رسید) اتفاقاً این یادداشتها هم خیلی بموقع رسید برای اینکه عراض بنده تمام شده بود و توجه فرمائید بنده با اینکه ایمان دارم به عراضی که کرده ام معذرتاً چون من بدولت آقای بیات رأی اعتماد داده ام پیشنهاد خودم را نمیدهم بنظر من که این پیشنهاد را خود آقای نخست وزیر بمجلس تقدیم کنند و این نظری که بنده عرض کردم قبول فرمایند.

نایب رئیس - آقای مخبر کمیسیون.

مخبر (امینی) - بنده قبلاً می خواستم از آقای رئیس تقاضا کنم که بعد از عراض مختصر بنده جلسه را ختم فرمایند و بهمین عراض بنده اکتفا کنند.

جمعی از نمایندگان - عده هم کافی نیست.

[۵ - موقع و دستور جلسه بعد ختم جلسه]

نایب رئیس - پس باید جلسه را ختم کنیم جلسه آتیه روز یکشنبه (دستور بقیه شور در همین لایحه) (در این موقع سه ربع بعد از ظهر مجلس ختم شد)
نایب رئیس مجلس شورای ملی - دکتر معظمی